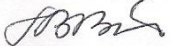


**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**  
**Факультет журналістики**  
**Кафедра радіомовлення і телебачення**

**Затверджено**

на засіданні кафедри радіомовлення і  
телебачення факультету журналістики  
Львівського національного  
університету імені Івана Франка  
(протокол № 1 від 31 серпня 2020р.)

  
Завідувач кафедри В. В. Лизанчук

**СИЛАБУС**

**з навчальної дисципліни**

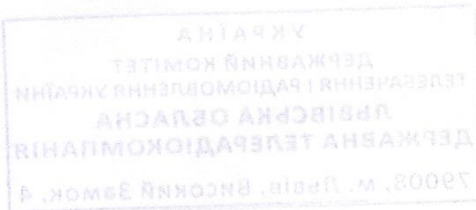
**«Журналістська майстерність»,**

**що викладається в межах освітньої програми «Журналістика»**

**другого освітнього рівня вищої освіти**

**для студентів магістратури I курсу (I семестр) із спеціальності 061**

**Журналістика**



**Львів - 2020 р.**

**СИЛАБУС**  
**з курсу «Журналістська майстерність»**  
**2020/2021 навчального року для студентів магістратури (I курс, I семестр)**

<b>Назва курсу</b>	«Журналістська майстерність»
<b>Адреса викладання курсу</b>	Вул. Генерала Чупринки, 49, м. Львів, 79044.
<b>Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна</b>	Факультет журналістики, кафедра радіомовлення і телебачення.
<b>Галузь знань, шифр та назва спеціальності</b>	06 Журналістика, 061 Журналістика
<b>Викладачі курсу</b>	Лизанчук Василь Васильович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри радіомовлення і телебачення; Білоус Оксана Михайлівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри радіомовлення і телебачення.
<b>Контактна інформація викладачів</b>	<a href="tel:+380322394764">(032) 239-47-64</a> ; <a href="tel:+380322394030">(032) 239-40-30</a> , <a href="mailto:kafradioiteleb@ukr.net">kafradioiteleb@ukr.net</a> , Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 308, 310
<b>Консультації по курсу відбуваються</b>	Щопонеділка 15:00 Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 308,310
<b>Сторінка курсу</b>	<a href="https://journ.lnu.edu.ua/course/zhurnalistyska-majsternist-3">https://journ.lnu.edu.ua/course/zhurnalistyska-majsternist-3</a>
<b>Інформація про курс</b>	У цьому курсі розкрито журналістсько-дослідницькі особливості створення телевізійної і радіобесіди – важливої форми просвітницької пропаганди, популяризації історичних, моральних, культурних, мистецьких, освітніх, наукових, економічних та інших національно-духовних цінностей українців, показано, що журналістсько-дослідницька робота є досить складною, адже слухача, глядача треба вміти захопити, зворушити словом і зображенням, правдивістю, логікою викладу матеріалу. Адже у телевізійній чи радіобесіді має домінувати аналітична думка, логічно-абстрактне мислення.
<b>Коротка анотація курсу</b>	Курс «Журналістська майстерність» є нормативною дисципліною із спеціальності «Журналістика» для освітньої програми «Журналістика» другого освітнього рівня, яку викладають для студентів магістратури I курсу у I семестрі

	2020/2021 навчального року в обсязі 2 кредити (32 год. лабораторних занять та 28 год. самостійної роботи)
<b>Мета та цілі курсу</b>	Метою вивчення дисципліни «Журналістська майстерність» є здобуття студентами магістратури методологічних і методичних знань щодо створення телевізійної чи радіо бесіди (монологічної або діалогічної). Адже процес мислення перед мікрофоном, телекамерою не лише аналіз (рокладання предметів на окремі ознаки, виявлення їхнього зв'язку з іншими предметами) та синтез (відтворення предметів і явищ, розчленованих у процесі аналізу за окремими ознаками, подання їх як системи виділених властивостей і відношень), а й порівняння (виявленн подібностей і відмінностей між предметами), узагальнення (об'єднання предметів за їхніми подібними рисами) та абстрагування, тобто формування правдивих образів реальності (уявлень, понять, суджень).
<b>Література для вивчення дисципліни</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Білоус О. М. Регіональне телебачення для дітей: принципи, функції, тематика: навчальний посібник / О. М. Білоус. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 254 с.</li> <li>2. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру: навчальний посібник / В. В. Бугрим, І. Г. Мащенко. – К.: Либідь, 1991. – 200 с.</li> <li>3. Бугрим В. Журналіст на телеекрані: посібник для студентів Інституту журналістики / В. Бугрим. – К.: 2000. - 46 с.</li> <li>4. Гід журналіста: Збірка навчальних матеріалів, складена за французькою методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Упорядкування й адаптація навчальної літератури А. Лазаревої, редактор видання С. Таран. – К., 1998. – 96с.</li> <li>5. Гоян Віта. Телевізійна інформація в Україні: вчора і сьогодні / В. Гоян // Роль мас-медіа в плюралістичному суспільстві: Матеріали міжнародної конференції / за загальною редакцією А. З. Москаленка. – К., 1996. - С. 104-106.</li> <li>6. Гоян В. В. Журналістська творчість на телебаченні: монографія /В. В. Гоян. – К.: Видавн.-полігр. центр "Київський університет", 2011. - 319 с.</li> <li>7. Дейнегіна Т. О. Майстерність телеведучого: вступ до спеціальності: навчальний посібник / Т. О. Дейнегіна. –</li> </ol>

	<p>Луганськ : ТОВ "Віртуальна реальність", 2010. – 332 с.</p> <p>8. Дітер Вайріх. Етика і журналістика / Вайріх Дітер // Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – 44 с.</p> <p>9. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика: навчальний посібник / З. Є. Дмитровський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 208 с.</p> <p>10. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. – 2-ге вид., переробл. і допов. / В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.</p> <p>11. Качкан В. А. Особливості підготовки матеріалів для радіо і телебачення : навчальний посібник / В.А. Качкан, В.В Лизанчук. – Львів: Редакційно-видавнича група університету, 1987. – 68 с.</p> <p>12. Кулініч О. О. Мова на телебаченні : навч.-метод. посіб. для орг. самостійної роботи й підготов. до модульної роботи студ. спец. "Кіномистецтво" / О. О. Кулініч; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 132 с.</p> <p>13. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.</p> <p>14. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: підручник / В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – С. 405-443.</p> <p>15. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження / І. Л. Михайлин. – Х.: Прапор, 2008. – С. 18-154.0</p> <p>16. Сербенська О. А., Бабенко В. В. Основи телетворчості : практикум /О. А. Сербенська, В.В. Бабенко. – Львів : ПАІС, 2007. – 112 с.</p> <p>17. Українське телебачення: роки, події, звершення. – М. М. Карабанов, І. Ф. Курус, В. М. Петренко та інші. – К. : ДП «Дирекція ВФД», 2008. – 400 с.</p> <p>18. Шаповал Ю. Г. Телевізійна публіцистика : методологія, методи, майстерність : монографія / Ю. Г. Шаповал. – Львів: Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 233 с.</p> <p>19. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика: посібник. – 2-ге вид., доповн. і переробл. / А. В. Яковець. - К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. – 262 с.</p>
<b>Тривалість курсу</b>	60 год.

<b>Обсяг курсу</b>	32 год. лабораторних занять. і 28 год. самостійної роботи
<b>Очікувані результати навчання</b>	<p>Після завершення цього курсу студент буде</p> <p style="text-align: center;"><b>Знати:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Призначення телевізійної і радіобесіди;</li> <li>- Жанрові ознаки радіо- і телевізійної бесіди;</li> <li>- Вимоги до радіо- і телевізійної бесіди;</li> <li>- Ріновиди радіо- і телевізійних бесід;</li> <li>- Поділ радіо- і телевізійних бесід за тематикою;</li> <li>- Авторські радіо- і телепрограми;</li> <li>- Монологічні радіо- і телебесіди;</li> <li>- Діалогічні радіо- і телевізійні бесіди;</li> <li>- Радіо- і телебесіди «за круглим столом»;</li> <li>- Прямоефірні радіо- і телевізійні бесіди;</li> <li>- Чинники успішного сприймання радіо- і телевізійних бесід;</li> <li>- Складові методики підготовки радіо- і телевізійних бесід.</li> </ul> <p style="text-align: center;"><b>Вміти:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Обрати актуальну тему для радіо- і телевізійної бесіди;</li> <li>- Окреслити сюжетну лінію радіо- і телевізійної бесіди;</li> <li>- Опрацювати з автором монологічної бесіди логіку викладу матеріалу, композиційну оригінальність, яка має бути насичена позитивною психологічною енергією;</li> <li>- Передбачити можливі запитання і відповідати на них так, якби відповідав «живій аудиторії»;</li> <li>- Під час діалогічної бесіди ромовляти щиро, безпосередньо, виважено, логічно, переконливо;</li> <li>- Налагодити психологічний контакт з учасниками бесіди за «круглим столом»;</li> <li>- Координувати бесіду, делікатно впливати на створення взаємоповаги між учасниками бесіди різних поглядів;</li> <li>- Створювати інтелектуально-психологічні умови, щоби дати правдиву відповідь на питання «чому?»;</li> <li>- Враховувати інтереси слухачів і глядачів, вести бесіду так, щоби їхні інтереси на повновартісну інформацію були задоволені;</li> <li>- Під час прямоефірної радіо- і телевізійної бесіди</li> </ul>

	толерантно, вичерпно відповідати на запитання слухачів і глядачів.
<b>Ключові слова</b>	Радіобесіда, телевізійна бесіда, актуальність теми, методика проведення бесіди, толерантність, правдивість, переконливість, логічність.
<b>Формат курсу</b>	Очний
<b>Форми навчання</b>	Слухання радіобесід, перегляд телевізійних бесід і їх обговорення, створення власних радіо- чи телевізійних бесід, їх запис у навчальній телерадіостудії і письмове рецензування.
<b>Теми</b>	Подано у формі «Схеми курсу»
<b>Підсумковий контроль, форма</b>	Залік в кінці семестру – комбінований. Оцінка складається із кількості балів, набраних під час першого і другого модулів, а також за створення радіо- чи телевізійної бесіди на суспільно важливу тему.
<b>Пререквізити</b>	Вивчення цього курсу пов'язано з опануванням студентами дисциплін «Сучасне телебачення і радіомовлення в контексті інформаційної безпеки України», «Основи телевізійної і радіодокументалістики», «Українська мова і політика», «Ефірне мовлення в контексті засад риторики».
<b>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</b>	Студенти будуть опрацьовувати рекомендовану літературу, слухати радіобесіди, дивитися телевізійні бесіди, обговорювати їх, створювати власні бесіди, на важливі суспільно-політичні теми.
<b>Необхідне обладнання</b>	Під час вивчення дисципліни студенти будуть користуватися технічними засобами навчальної телерадіостудії кафедри радіомовлення і телебачення.

<b>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</b>	<b>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</b>		
	Оцінка ЄКТС	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
			<b>Залік</b>
	A	90–100	5
	B	81–89	4
	C	71–80	
	D	61–70	3
	E	51–60	
	FX	21-50	2
	F	0-20	2
			зараховано
			зараховано
			зараховано
			зараховано
			незадовільно
			незадовільно (без права перездачі)
<p>Навчальний модуль "Журналістська майстерність" оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Складається з 2-х змістових модулів. Модуль «Своєрідність радіо- і телевізійної бесід» –16 год. лабораторних анять і 14 год. самостійної роботи. Модуль «Дослідницький характер теле- і радіобесід» – 16 год. лабораторних занять і 14 год. самостійної роботи.</p> <p>Передбачено <b>поточний, модульний та підсумковий контроль (залік).</b></p> <p><b>Поточний контроль та оцінювання.</b></p> <p>Підсумкові знання студента за семестр можуть бути оцінені <b>максимально 100 балами.</b></p> <p>Впродовж семестру студент може набрати <b>максимально 100 балів.</b></p> <p><b>Поточний модульний і поточний контроль та оцінювання.</b></p> <p>Під час поточного контролю студент може <b>набрати 20 балів:</b> відвідування лабораторних занять – 5 балів; конспект опрацьованої літератури – від 1 до 7 балів; дискусія на лабораторному занятті – від 1 до 8 балів.</p> <p>Під час першого модульного контролю студент може набрати <b>максимально 30 балів</b></p> <p>Він слухає радіобесіди і телевізійні бесіди і готує на них рецензію.</p> <p>Рецензія може бути оцінена 20 балами, якщо у ній:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- відсутні орфографічні, пунктуаційні, фактологічні та стилістичні помилки;</li> <li>- всебічно розкрита тема, логічно викладений матеріал;</li> </ul>			

- належно оформлено посилання на літературу;
- добра композиція тексту;

### **Другий модульний і поточний контроль та оніювання**

Під час поточного контролю студент може **набрати 20 балів**: відвідування лабораторних занять – 5 балів; конспект опрацьованої літератури – від 1 до 7 балів; дискусія на лабораторному занятті – від 1 до 8 балів.

Під час другого модульного контролю студент може набрати **максимально 30 балів**.

Він готує і записує у навчальній телерадіостудії радіо- або телевізійну бесіду.

Радіо- або телевізійна бесіда може бути оцінена 20 балами, якщо:

- у ній домінує аналітична думка;
- логічно-абстрактне мислення;
- всебічно розкрито проблему на засадах україноцентризму;
- написано грамотно і якісно начитана в телерадіостудії;
- створено психологічно-інтелектуальні умови для сприймання бесіди;

Загальний підсумок теоретичних і практичних знань за семестр може становити **100 балів**.

Оцінка "**відмінно**" (90-100 балів) виставляється студентові за:

- теоретично-методичні і практично-дослідницькі знання;
- кваліфіковано підготовлена телевізійна- або радіобесіда, у якій розглядається одна основна наскрізна суспільно важлива тема;
- виклад психологічно глибоко вмотивований, зосереджений навколо питання «чому?» й обґрунтованої відповіді «тому»;
- характеризується логікою аргументів, стрункністю і послідовністю висловлювання думок автора;
- форма спілкування з телевізійною- або радіоаудиторією має полемічний характер, створює враження, що виступає перед «живою» аудиторією;



	<ul style="list-style-type: none"> <li>- у теле- чи радіобесіді домінує правдива аналітична, ясна думка, яка сприяє глядачам, слухачам отримати нові знання про актуальні факти, події, явища;</li> <li>- мова бесіди грамотна, виразна, насичена прикладами із життя і створює у слухачів і глядачів ефект безпосереднього спілкування автором;</li> <li>- автор з допомогою відповідних аргументів допомагає глядачам і слухачам формувати у їхній свідомості українське державницьке мислення, високі національні, морально-духовні цінності.</li> </ul> <p>Оцінка <b>"дуже добре"</b>, <b>"добре"</b> (71-89 балів) виставляється студентові, якщо виконане завдання відповідає таким вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- бесіда на важливу суспільно-політичну тему;</li> <li>- тема в основному розкрита, глядачам і слухачам пояснено суть проблеми;</li> <li>- автор намагається викладати думки від простого до складного;</li> <li>- переважає авторська імпровізація, а не читання тесту;</li> <li>- бесіда є зрозумілою для масової аудиторії, що є передумовою її сприймання;</li> <li>- виклад матеріалу у бесіді логічний, позиція автора зрозуміла.</li> </ul> <p>Оцінка <b>"задовільно"</b> (51-70 балів) виставляється студентові за таких умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- бесіда на другорядну тему;</li> <li>- виклад матеріалу алогічний, поверховий;</li> <li>- посереднє володіння мовностилістичними засобами;</li> <li>- не відчувається у бесіді психологічної єдності аудиторією;</li> <li>- належно не використано виражальні засоби радіо- або телебачення.</li> </ul> <p>Оцінка <b>"незадовільно"</b> (до 50 балів) виставляється студентові, якщо він не виконав жодного творчо-дослідницького завдання.</p>
--	--

<b>Питання до заліку.</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Дати визначення телевізійної і радіобесіди.</li> <li>2. Призначення радіо- і телевізійної бесіди.</li> <li>3. Жанрові ознаки радіо- і телевізійної бесіди.</li> <li>4. Спільне і відмінне між радіобесідою і телевізійною бесідою.</li> <li>5. Вимоги до радіо- і телевізійної бесіди.</li> <li>6. Різновиди радіо- і телевізійних бесід.</li> <li>7. Чинники успішного сприймання радіо- і телевізійної бесіди.</li> <li>8. Поділ радіо- і телевізійних бесід за тематикою.</li> <li>9. Монологічний тип радіо- і телевізійної бесіди.</li> <li>10. Особливості діалогічних типів радіо- і телевізійних бесід.</li> <li>11. Авторські радіо- і телевізійні програми.</li> <li>12. Радіо- і телевізійна бесіда за «круглим столом».</li> <li>13. Функції журналіста під час бесіди за «круглим столом».</li> <li>14. Прямоефірні радіо- і телевізійні бесіди.</li> <li>15. Специфіка ведення прямоефірної (наживо) радіо- і телевізійної бесіди.</li> <li>16. Загальні методичні засади підготовки радіо- і телевізійних бесід.</li> <li>17. Особливості підготовки монологічних і діалогічних радіо- і телевізійних бесід.</li> <li>18. Специфіка роботи журналіста і учасників бесіди під час прямого ефіру.</li> <li>19. Умови ефективного впливу радіо- і телевізійних бесід на реципієнтів.</li> <li>20. Суть дослідницького підходу журналіста під час створення радіо- і телевізійних бесід.</li> </ol>
<b>Опитування</b>	Анкету-оцінку з метою оцінювання студентами якості викладання дисципліни «Журналістська майстерність» надамо після завершення курсу.

## **СХЕМА КУРСУ «ЖУРНАЛІСТСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»**

**Змістовий модуль 1. Своєрідність радіо- і телевізійної бесіди**  
**Тема 1. Призначення і жанрові особливості теле- і радіо бесід**  
(4 години)

1. Радіо- і телевізійна бесіда – важлива форма просвітницької пропаганди.
2. Своєрідність радіо- і телевізійної бесіди.
3. Виразальні засоби радіо- і телевізійної бесіди.
4. Тематика радіо- і телевізійних бесід.
5. Різновиди радіо- і телевізійних бесід.

Телевізійна- і радіобесіда є важливою формою просвітницької пропаганди, популяризації історичних, духовних, культурних, мистецьких, освітніх, наукових, економічних, суспільних та інших цінностей українців. Своєрідність телевізійної і радіобесіди полягає в тому, що співбесідники не присутні в одному місці, а відділені один від одного ефірним простором. У процесі радіо- і телевізійного бесідування який перед мікрофоном чи телекамерою звертається до слухачів, глядачів, які уявляються активними учасниками цього двобічного контакту, спрямованого на пошук істини у громадсько-політичних, соціальн-економічних, історико-культурологічних, науково-освітніх сферах та міжнародного життя.

### **Питання для дискусії на лабораторному занятті**

(4 години)

1. Жанрові особливості радіо- і телевізійної бесіди.
2. Тематика радіо- і телевізійних бесід.
3. Монологічний і діалогічний характер радіо- і телевізійних бесід.
4. Радіо- і телевізійні бесіди за «круглим столом».

### **Рекомендована література:**

1. Бараневич Ю. Д. Жанри радиовещания: Проблемы становления формирования, развития/ Ю. Д. Бараневич. – Киев-Одесса, 1978. – 193 с.
2. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру: навчальний посібник / В. В. Бугрим, І. Г. Мащенко. – К.: Либідь, 1991. – 200 с.
3. Бугрим В. Журналіст на телеекрані: посібник для студентів Інституту журналістики / В. Бугрим. – К.: 2000. – 46 с.
4. Бойко Н. В. Аналіз мас-медійного тексту як методологічна та педагогічна проблема/ Н. В. Бойко, Т. В. Каанова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. «Филология. Социальные коммуникации», 2010. – Т. 23. – №4. – С. 246-250.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. - 3-тє вид./ В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2008. – 276 с.

6. Кузнецова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці: навч. посібн. / О. Д. Кузнецова. – Львів, 1997. – 110 с.
7. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник/ В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – 628с. + компакт-диск. – С. 405-443.
8. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
9. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки/ В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – С. 188-289; 409-497.

### **Самостійна робота**

(7 годин)

Студенти опрацьовують рекомендовану літературу, слухають радіобесіди і телевізійні бесіди, порівнюють їх зміст, форму подання, виражальні засоби. Звертають увагу на призначення, жанрові особливості, суспільно-політичну спрямованість телевізійних і радіобесід.

### ***Тема 2. Вимоги до теле- і радіобесід***

(4 години)

1. Чітка визначеність теми радіо- і телевізійної бесіди.
2. Логіка аргументації, стрункість і послідовність мовлення перед мікрофоном і телекамерою.
3. Створення «ефекту присутності» радіо- і телевізійною бесідою.
4. Слово у радіобесіді, зображення і слово у телевізійній бесіді.

Журналістський досвід вчить, що найліпше вдається та радіо- і телевізійна бесіда, коли тема чітко визначена, конкретна, коли автор викладає свої думки від простого до складного, від відомого до невідомого, дає можливість слухачеві і глядачеві добре зрозуміти суть проблеми і можливості її розв'язання. Автор має так будувати бесіду, щоб слухач, глядач впродовж усієї бесіди відчував хід думок автора, що забезпечує паралельне мислення, співпереживання, коли слухач, глядач одночасно з виступаючим перед мікрофоном чи телекамерою опиняється перед проблемою і разом ним на основі їм обом відомих фактів приходять до певних правильних висновків. Вирішальну роль у цьому опосередкованому спілкуванні відіграє слово і відеозображення.

### **Питання для дискусії на лабораторному занятті**

(4 години)

1. Суть професійних вимог до радіо- і телевізійної бесіди.
2. Характерні недоліки телевізійних і радіобесід.

3. Головні передумови ефективного впливу радіо- і телевізійних бесід на реципієнтів.
4. Інтелектуально-психологічні засади успішного сприймання радіо- і телевізійних бесід.

### **Рекомендована література:**

1. Бараневич Ю. Д. Жанри радіовещання: Проблеми становлення формування, розвитку/ Ю. Д. Бараневич. – Київ-Одеса, 1978. – 193 с.
2. Бойко Н. В. Аналіз мас-медійного тексту як методологічна та педагогічна проблема/ Н. В. Бойко, Т. В. Казанова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. «Филология. Социальные коммуникации», 2010. – Т. 23. – №4. – С. 246-250.
3. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру: навчальний посібник / В. В. Бугрим, І. Г. Мащенко. – К.: Либідь, 1991. – 200 с.
4. Бугрим В. Журналіст на телеекрані: посібник для студентів Інституту журналістики / В. Бугрим. – К.: 2000. – 46 с.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. – 3-тє вид./ В. Й. Здоровега. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
6. Кузнецова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці: навч. посібн. / О. Д. Кузнецова. – Львів, 1997. – 110 с.
7. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки/ В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – С. 188-289; 409-497.
8. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник/ В. В. Лизанчук. – К.: знання, 2006. – 628с. + компакт-диск. – С. 405-443.
9. Лизанчук В. Журналістська майстерність: підручник / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
10. Лизанчук В. Синергія журналістського слова і зображення / В. Лизанчук // Так! Я- Українець! Вибрані публікації / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 175. – 392.

### **Самостійна робота**

(7 годин)

Студенти письмово коментують почуті радіобесіди і побачені телевізійні бесіди. Обдумують теми своїх майбутніх теле- чи радіобесід, обговорюють їх з викладачем на лабораторному занятті.

### **Змістовий модуль 2. Дослідницький характер теле- і радіобесід**

### **Тема 3. Функції радіо- і телевізійних бесід**

(4 години)

1. Мета і функції радіо- і телевізійних бесід.
2. Важлива форма просвітницької теле- і радіопропаганди.
3. Параметри громадянської позиції журналіста у телевізійній і радіобесіді.
4. Головні засади дослідницького спрямування радіо- і телебесід.

Суть дослідницького підходу до висвітлення життєвих явищ у радіо- і телебесідах полягає в тому, що у цьому жанрі здійснюється широке теоретичне і практичне узагальнення на основі популярного, чітко визначеного роздумування, розмислення, співвідношення певних фактів, подій, явищ, поглядів про ту чи іншу суспільно важливу проблему, пов'язану з реалізацією гуманістичної Національної Ідеї українського державотворення. Важливе значення у телевізійній- чи радіобесіді має спрямованість розмови, її зверненість до слухачів, глядачів, які мають постійно відчувати, що розмова, роздумування автора відбувається безпосередньо з ним. Потрібно створювати таку психологічну ситуацію, аби слухач, глядач забув про те, що він слухає радіо чи дивиться телевізійну передачу, а розмовляє, роздумує, аналізує, осмислює проблему з досвідченою людиною, яка завітала до нього додому. Тільки за таких умов радіо- і телевізійна бесіда захоплює, хвилює реципієнтів; особистість виступаючого стає їм близькою, небайдужою, джерелом правдивої оцінки суспільно-політичних явищ.

### **Питання для дискусії на лабораторному занятті**

(4 години)

1. Тематична спрямованість радіо- і телевізійних бесід.
2. Складові майстерності бесідування по радіо і телебаченню.
3. Полемічний характер радіо- і телевізійних бесід.
4. У чому суть дослідницького характеру радіо- і телевізійних бесід?

### **Рекомендована література:**

1. Бараневич Ю. Д. Жанри радиовещания: Проблемы становления формирования, развития/ Ю. Д. Бараневич. – Киев-Одесса, 1978. –193 с.
2. Бойко Н. В. Аналіз мас-медійного тексту як методологічна та педагогічна проблема/ Н. В. Бойко, Т. В. Каанова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. «Филология. Социальные коммуникации», 2010. – Т. 23. – №4. – С. 246-250.

3. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру: навчальний посібник / В. В. Бугрим, І. Г. Машенко. – К.: Либідь, 1991. – 200 с.
4. Бугрим В. Журналіст на телеекрані: посібник для студентів Інституту журналістики / В. Бугрим. – К.: 2000. – 46 с.
5. Дейнегіна Т. О. Майстерність телеведучого: вступ до спеціальності: навчальний посібник / Т. О. Дейнегіна. – Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2010. – 332 с.
6. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. - 3-тє вид./ В. Й. Здоровега. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
7. Кузнецова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці: навч. посібн. / О. Д. Кузнецова. – Львів, 1997. – 110 с.
8. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки/ В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – С. 188-289; 409-497.
9. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник/ В. В. Лизанчук. – К.: знання, 2006. – 628с. + компакт-диск. – С. 405-443.
10. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
11. Лизанчук В. Не лукавити словом / В. Лизанчук. – Львів, 2003. – 560с.

### **Самостійна робота**

(7 годин)

Студенти готують радіо- чи телевізійні бесіди, ознайомлюють в викладача з концепцією, темою, структурою і після схвалення викладачем записують радіо- чи телебесіди у навчальній телерадіостудії кафедра радіомовлення і телебачення.

### ***Тема 4. Методика підготовки теле- і радіобесід***

(4 години)

1. Вибір актуальної теми.
2. Визначення форми радіо- і телевізійної бесіди.
3. Змістове наповнення радіо- і телевізійної бесіди.
4. Психологічна вмотивованість введення радіо- чи телевізійної бесіди.

Складність роботи над радіо- чи телевізійною бесідою полягає в тому, що, на відміну, скажімо, від репортажу, виступу, кореспонденції, в яких, зазвичай, досліджується конкретна подія, явище, в радіо- і телебесіді домінує думка, логічно-абстрактне мислення. До загальних методичних засад підготовки теле- чи радіобесіди належить розуміння автором (авторами) її специфіки: бесіда (монологічна, діалогічна) крім прямоефірної відрізняється від

безпосередньої живої бесіди тим, що слухач, глядач не може перервати виступаючого, задати йому запитання, перепитати, уточнити, тому виступаючий (виступаючі) повинен передбачити можливі запитання і відповідати на них так, як він би відповідав «живій» аудиторії. Отже, автор (автори) радіо- і телебесіди має налагодити психологічний контакт зі слухачами, глядачами, щоби його правдиве інтелектуально багате слово дійшло до серця і розуму кожного слухача, глядача.

### **Питання для дискусії на лабораторному занятті** (4 години)

1. Методичні особливості створення радіо- і телебесід:
  - монологічної;
  - діалогічної;
  - за «круглим столом»;
  - прямиоефірної (наживо).
2. Як розв'язується головне напруження бесіди, яке пов'язано із запитанням «Чому?» і відповіддю «Тому».
3. Важливість психологічного контакту між автором (авторами) теле- і радіобесіди. Чому?
4. Морально-психологічні засади сприйняття радіо- і телевізійної бесіди.

### **Рекомендована література:**

1. Бараневич Ю. Д. Жанри радиовещания: Проблемы становления формирования, развития/ Ю. Д. Бараневич. – Киев-Одесса, 1978. – 193 с.
2. Бойко Н. В. Аналіз мас-медійного тексту як методологічна та педагогічна проблема/ Н. В. Бойко, Т. В. Каанова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. «Филология. Социальные коммуникации», 2010. – Т. 23. – №4. – С. 246-250.
3. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру: навчальний посібник / В. В. Бугрим, І. Г. Мащенко. – К.: Либідь, 1991. – 200 с.
4. Бугрим В. Журналіст на телеекрані: посібник для студентів Інституту журналістики / В. Бугрим. – К.: 2000. – 46 с.
5. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. - 3-тє вид./ В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2008. – 276 с.
6. Кузнецова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці: навч. посібн. / О. Д. Кузнецова. – Львів, 1997. – 110 с.
7. Кулеба Д. Війна за реальність: як перемагати у світі фейків, правд і спільнот / Д. Кулеба. – Київ: Книголав, 2019. – 384с.



8. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки/ В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – С. 188-289; 409-497.
9. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: підручник/ В. В. Лизанчук. – К.: знання, 2006. – 628с. + компакт-диск. – С. 405-443.
10. Лизанчук В. Журналістська майстерність : підручник / В. Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
11. Любченко Ю. В. Виразальна система радіожурналістики: монографія / Ю. В. Любченко. – Запоріжжя: АА Тандем, 2016. – 192 с.
12. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови / О. Сербенська. – Львів: Априорі, 2020. – 280 с.

### **Самостійна робота**

(7 годин)

Підготовлені радіо- чи телевізійні бесіди студенти записують у навчальній телерадіостудії, слухають (дивляться), обговорюють і пишуть письмові рецензії на створені радіо- чи телевізійної бесіди.

**Склав В. В. ЛИЗАНЧУК**